

Sınıf Mücadelesi

Aylık
işçi gazetesi

01 Kasım 2019

Sayı: 257

Fiyatı: 1.5 TL

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ, BİRLEŞİN!

Erdoğan'ın siyaseti Suriye halkına; Kürt halkına; emekçilerin çıkarlarına değil

Uzun yükseliş döneminden sonra AKP iktidarının çöküşünün etkisi ağırlaşıyor ve sürece yayılıyor. Dünyadaki genel ekonomik ve sosyal krizlerin Türkiye'ye çarpışı oranında, iktidarın ve hatta düzenin çöküşü daha ağır sonuçlar ortaya çıkarıyor. Yıkılacak gibi görüldüğü dönemlerde dini, milliyetçiliği kullanarak ayakta kalmayı başaran Erdoğan iktidarı, bu başarısını hem patronların desteğine hem de emperyalist devletlerin yöneticilerinin süren desteğine borçlu.

BİZ KİMİZ?

Bugün kapitalist topluma egemen olan anlayış sömürücü, ırkçı, gerici, baskıcı ve cinsiyetçi zorbalığa dayanmaktadır. İnsanlık için tek çıkış yolu komünizmdir. Bu siyasetin, Stalinizmin politika ve uygulamalarıyla ortak bir yönü yoktur.

Sınıf Mücadelesi, işçi sınıfı tarafından uluslararası düzeyde kurulacak bir komünizmden yanadır; Stalinizmin "Tek Ülkede Sosyalizm" hayaline karşılık, komünizmin uluslararası bir düzeyde mümkün olacağını savunur.

Sınıf Mücadelesi, insanlığın kurtuluşu olan komünizmi, kadın ve erkeklerin her türlü sömürü ezme-ezilme ilişkisinden, ayrımcı uygulamalardan kurtuluşu olarak anlar. Başta Kürt ulusu olmak üzere ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını savunur.

Sınıf Mücadelesi, kapitalistlerin kârı uğruna işçilerin sömürülmesine hizmet eden burjuva devlete, meclise, mahkemelere, orduya ve polise karşıdır.

Sınıf Mücadelesi, sendikaların devletten bağımsızlığını ve sendika içi demokrasiyi savunur. İşçilere ihanet eden sendika bürokratlarına karşı mücadele eder; sendikaların yeniden birer işçi örgütü haline gelmelerini savunur.

Sınıf Mücadelesi, tüm işçilerin, emekçilerin ve yoksulların öz çıkarlarını savunacak ve işçi sınıfına dayanan devrimci bir işçi partisinin kurulmasını amaçlar.

Sınıf Mücadelesi, uluslararası işçi sınıfının partisi olacak olan IV. Enternasyonal'in yeniden kurulmasını savunur; bu amacı paylaşan devrimci örgütlerle birlikten yanadır.

Sınıf Mücadelesi'nin savunduğu görüşler bunlardır. Bu nedenle bu gazeteyi savunanlar Troçkisttir. Marks, Engels, Lenin ve Troçki'nin geleneğine bağlıdır; enternasyonalist komünisttirler.

Başyazının devamı:

Türk burjuvazisinin son dönemde güçlenen kesimi, sadece kendi çıkarlarını değil devlet aygıtının da Erdoğan'ın kişisel yönetimine bağlanmasını destekledi, diğer kesimi ise kasaları dolduğu müddettçe gıkını çıkarmayarak örtülü destek veriyor.

Sadece kanunlarla değil, görmezden gelinenler, yaygınlaştırılan zenginleşme ve çıkara odaklı düşünme biçimi, okullar, hastaneler gibi devlet kurumlarında toplumun ihtiyacının değil kârın hakim kılınması, kayırmacılığın normalleştirilmesi gibi bir çok yolla, emekçiler arasında bile patron gibi düşünme, hareket etme yaygın ve normal hale geldi. İşte AKP'nin burjuvaziye en büyük hizmeti budur.

Her şeye rağmen, ekonominin çöküşü, her yıl işsiz sayısına eklenen bir milyon civarında insan, acı gerçekleri yaşayarak öğreniyor. İşte Erdoğan, kendine destekte olduğu gibi dibe doğru sürüklenenlere, Suriye'ye yeni bir askeri hareket üzerinden bir başarı satıyor. Artık hiç geçmediği halde önümüzdeki 10 yıl boyunca parasını ödeyeceği köprüyle övünmekten vaz geçen yoksullara, Suriye'deki bir kaç ilçede cihatçı milislerin barınacağı toplu konut projesiyle övünme olanağı verdi. Bunun için ölenler, göç etmek zorunda kalanlar, acı çekenler gibi işçi sınıfının sırtından çıkarılacak olan masraflar hiç umurlarında değil.

Erdoğan, geçmişte mazlumların hakkını savunduğunu iddia ederdi; hak isteyen Kürt halkı olduğunda durum tersine dönüyor. İktidara gelirken eleştirdiği devletin Kürt düşmanı siyasetin aynısını şimdi kendisi yapıyor. Üstelik bunun için hem ABD hem de Rusya'dan destek alıyor.

Her yerde çekişen iki gücün birlikte Erdoğan'ın sırtını sıvazlaması, iddia edildiği gibi denge siyasetinden değil, iktidarın emperlasit devletlere teslim olunmasından. Bir yıldan uzun süre esip gürlediği halde Erdoğan, önce ABD'nin söylediklerini sonra da Rusya'nın söylediklerini yaptı. Trump gibi Putin de tam bu nedenle bir övüp bir azarlıyor; "aslanım" deyip işe koyuyor. Trump, IŞİD militanlarını Erdoğan'a yükledi; Putin Esad'ın muhaliflerini Erdoğan'a temizletti. Askerden çok sivilin öldüğü Barış Pınarı'nda; 9 gün askeri hareket, 12 gün ateşkesin kısa özeti budur.

Erdoğan, "Barış Pınarı" ile sadece muhalefeti değil tüm siyasetçileri, medyayı, patronları, dernekleri, kısaca herkesi kendi çizgisinde, arkasında saf tutmalarını dayatıyor. Etkisi azalan FETÖ'cü damgası yeme tehdidinin yerine "devlet düşmanı" ya da "terörist" olma tehdidi geldi. Erdoğan tüm düzeni kendi kişisel iktadarıyla bir tutuyor ve bir tutulmasını dayatarak, düzen için kendini vazgeçilmez hale getirmeye çalışıyor. Oysa Erdoğan iktidarının veya patronların yararına yaptıkları sadece Kürt halkına ve Suriye halkına değil, emekçilere de zarar veriyor. (01.11.19)

Emekçinin Gündemi

Soma madencileri mücadelelerini tehditlere rağmen sürdürdü ve kazandı

Soma madencileri mücadelelerini tehditlere rağmen sürdürdü ve kazandı

Soma'da 2014 yılında Eynez maden ocağında 301 madencinin yaşamını yitirdiği katliamın ardından Soma Kömürleri AŞ, 2 bin 831 işçiyi isten atmıştı. Bu işçilerin bir kısmına hala tazminatları ödenmedi. 2017 yılından sonra emekli olan işçiler de tazminat ve emeklilik hakları için Ekim ayında eylemler yaptı. İşçiler dava açtı, kazandı ama yine de alamadılar. Üstelik AKP iktidarının yaptığı yasal değişikliğe göre tazminat ve diğer tüm haklar için yasal süre 10 yıldan 5 yıla indirildi. Bu süre doluyor.

Şimdi bu sürenin 1 yılı indirilmesi gündede tutuluyor. İşçiler açısından ne kadar büyük hak kaybının olacağı, madenciler örneğinde anlaşılıyor.

5 yıldır tazminat ve emeklilik hakları gasp edilen işçiler, seslerini duyurabilmek için Soma'dan Ankara'ya yürüme kararı aldı. Maden işçilerinin hakkının verilmemesinden rahatsız olmayan hükümet, madenciler hakları için eylem yaptığında rahatsız oldu! Soma kaymakamlığı, madencilerin yürüyüşünü yasakladı. 55 madenci tüm baskılara rağmen, bir gurup sendikacıyla birlikte Soma-Ankara arasındaki 301 km'yi yürüyüp protestolarını gerçekleştiren seslerini duyurdu.

Bağımsız Maden-İş Sendika'sının yaptığı açıklamaya göre, hizmet alımıyla çalışan 2 bin 200 işçinin talebi kabul edildi; Rôdevans yöntemiyle Işıklar sahasında çalışan 700 işçinin emeklilik ve tazminat hakları için görüşme devam ediyor.

Eskişehir'de metal işçilerinin mücadelesi

Eskişehir'de Zeytinoğlu sanayi bölgesindeki Entil Edüstri Hapaeki Döküm ve Tarkon Makine işyerinde çalışan Birleşik-Metal üyesi işçilere 4 aydır ücretleri ödenmiyor. Ücreti ödenmeyen işçiler, seslerini duyurmak için 23 Ekim'de Eskişehir'den Ankara'ya bir protesto yürüyüşü yapmaya karar verdi. İşçilerin nasıl yaşadığını hiç dert etmeyen hükümet yetkilileri, yürüyüşten çok rahatsız oldu ve polisi işçilerin üzerine sürdü. Polis şiddetinden dolayı yaralanan 3 metal işçisi ve Birleşik Metal-İş Genel Başkanı Adnan Serdaroğlu önce hastaneye kaldırıldı ardından göz altına alındılar. İşçiler yine sendika binası önünde toplanıp yürüyüşe devam ettirdiler. Eskişehir Organize Sanayi Bölgesi yakınlarına geldiklerinde önleri yine polis tarafından kesildi. Bu arada Şube yöneticilerinin de aralarında bulunduğu 32 metal işçisi gözaltına alındı.

Tüm bunlar yaşanmaya dursun, Erdoğan ve hükümeti

Türkiye'nin "ne kadar demokratik bir ülke olduğunu" anlatmaya devam ediyor.

İstanbul Maltepe CHP belediyesinin işçi düşmanlığı

Maltepe Belediyesinde çalışan DİSK Genel-İş İstanbul Anadolu Yakası-2 No'lu Şube Yönetim Kurulu üyesi Alkan Okuducu, TİS koşullarının uygulanmasını istediği için 6 Ekimde işten çıkarıldı. Buna tepki olarak işyerinde direniş başladı. Ardından da 3 Genel-İş üyesi işçi, işten atıldı. Bu yeni işten atılmalara tepki olarak işçiler, işyerinde oturma eylemi başlattı.

Son haberlere göre işçilerin mücadelesi sürüyor. Belediye geri adım atarak, atılan işçileri geri almayı kabul ettiğini duyurdu ve işçilere 270 lira zam teklif etti. Ama işçiler talepleri olan 470 lira zamda direnip bir referandum yaptılar ve bunun sonucunda çıkanları CHP'li Belediye önerilerini kabul etmedi ve mücadele devam ediyor.

CHP belediyelerinin işçi düşmanı tutumu ne ilk ne de sondur. Bir burjuva partisi olan CHP, işçilerden oy istediğinde "iş dostu" oluyor ama söz işçilerin haklarını vermeye gelince nasıl gerçek bir burjuva partisi olduğunu bütün çıplaklığıyla göz önüne seriyor. (30.10.19)

Yeni vergiler kimin için?

İktidar ve iktidarın atadığı bürokratlar, iyileşme rakamları açıklasa da iş yerlerinde, mahallelerde emekçiler gerçeği yaşıyor.

Kullanılan elektrikten daha fazla üretildiği halde ucuzlaması beklenirken Eylül'de elektriğe enflasyonun çok üstünde bir kez daha %15 zam yapıldı. Fiyatlar çift haneli artarken enflasyonun tek haneye düşmesi, damat bakanın dünyaya göstereceği bir yenilik olarak tarihte geçecek. Zamlar yoluyla emekçilerin cebinden daha fazla para alınıp patronların kârı dengeleniyor.

Yeni bütçede zamların yetmeyeceği görüldüğünden yeni vergiler kondu. Gelir vergisinin en üst dilimine – yılda 500 bin TL ve üzeri kazananları kapsayan – uygulanan oran %35'den %40'a çıkarıldı. Böylece çok kazananın çok vergi ödeyeceği söyleniyor. Ancak önce bu kişilerin "ben bu kadar kazandım" demesi gerek. Hangi patron, vurguncu bunu yapar? Üstelik gelirin bir kısmını vergi dışında bırakmanın yasal bin bir yolu varken.

Yeni vergilerden biri internet reklamlarına geldi; %7.5. Erdoğan istersen oranı %1 indirme ya da %15'e çıkarmaya yetkili olacak. Ayrıca bankalardaki döviz mevduat faizine uygulanan %15 vergiyi iki katına çıkarma yetkisi de veriliyor. Bu yetkilerin neye benzediğini siz biliyorsunuz!

Bir yeni vergi de tüm tatil yerlerinde tatilcinin ödeyeceği konaklama vergisi. Diğer döviz işlemlerini azaltmak için bu yıl uygulanan kambiyo vergisi %1'den %2'ye çıkarılıp kalıcı hale getirildi. Erdoğan kasalarını tıka basa doldurduğu patronların üretime yatırmayıp borsa, döviz, faiz gibi vurgunlarla kazandıkları paradan, zor günleri için bir damla destek koparmaya çalışıyor. Ancak öte yandan kurumlar vergisi, yani patronların kâr eden şirketlerinin kazançları üzerinden ödedikleri vergi %22 den %18'e indiriliyor. Gelişmiş ülkelerde %26 civarında olan kurumlar vergisi zaten düşüken daha da düşürülmesi niyetlerini anlatıyor.

Mevcut haliyle devlet bütçesine giren her 100 liranın 68 lirası ücretlilerden kesiliyor. Artık bu miktar daha artacak; sonucu emekçilerin yoksullaşması olacak.

Şili'de, Lübnan'da, Irak'ta ve dünyanın başka birçok bölgesinde emekçiler, geçim sıkıntısı nedeniyle meydanları dolduruyor ve eylemler düzenliyor. Türkiye'de de her an olabilir. Tarih bize o an geldiğinde hazırlıklı olmamızı öğütüyor. Yoksa geçmiş isyanlarda olduğu gibi bu fırsatta avuçlarımızdan kaçır. (30.10.19)

Bir başarı öyküsü

Bir CHP milletvekili Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nı değerlendirdi: Hiçbir hedef gerçekleştirilemedi. Kadın, genç ve engellilerin daha fazla istihdamı için 1 milyar 84 milyon TL destek sağlandı sonuç; TÜİK verilerine göre işsizlik son bir yılda 1 milyon 65 bin kişi arttı; genç işsizlik %27'ye, kadın işsizliği %34'e yükseldi. İşsizlik fonundan hak kazanma şartları esnetilerek 12 bin 500 kişinin

daha faydalanması hedeflendi sonuç; Eylül'e kadar işsizlere fondan 1 milyar TL ödenirken, işverenlere 1,8 milyar TL aktarıldı. SGK'nin açıkladığı verilere göre sigortalı sayısı 500 binden fazla azalmasına rağmen, geçen yıl açığı 15,7 milyar TL'den bu yılın ilk 5 ayında 20,2 milyar TL'ye yükseldi.

Elbette başarıları var: Sayıştay raporlarına göre bakanlık bir yılda 28,9 milyar TL

zarar etti. Yani 140 bin asgari ücrete denk gelen bu para eşe, dosta, yandaşa dağıtıldı. Yeni sistemin yeni bakanlığı görev süresince en az 2 bin 745 işçi, iş cinayetinde öldü. Bakan Zehra Zümrüt Selçuk, kendisine sorulan 495 sorudan yalnızca 7'sine süresi içinde yanıt verdi. Bu vahim sonuçlara rağmen, bakanın her toplantıda gülücük dağıtarak, güzel konuşmalar yapması da bir başarı olsa gerek. (01.11.19)

Siyasetin Gündemi

Güç kaybeden Erdoğan'ın bir savaşa ihtiyacı var

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Suriye'ye karşı askeri operasyon kararı şaşırtıcı değil. 17 yıldan beri iktidarda olan Erdoğan ve çevresi, çok yıprandı. Son bir yıldan beri çok açıkça görülüyor. İşte bu durumdan çıkabilmek için artık savaş açma yöntemleri deneniyor.

Ülke gittikçe krizin bataklığında çöküyor ve yolsuzluğa bağlı skandallar artık tepkilere yol açıyor. 82 milyonluk nüfusun 20 milyondan fazlası ay sonunu getiremez durumu düştü. 3 milyon 400 bin kişi borcunu ödeyemediği için icralık durumda. İşsiz sayısı 8 milyonu aştı ve bunların dörtte biri gençlerden oluşuyor.

Erdoğan'ın AKP'si çökmek üzere. Eylül ayında yapılan bir kamuoyu araştırmasına göre halkın %60'ı Erdoğan için biçilen gömlek olan tek adam rejime karşı.

AKP'nin yıpranmışlığını gösteren başka önemli belirti, geçen Martta yapılan yerel seçimler. AKP, başta 16 milyonluk nüfusa sahip olan ve ülke ekonomisinin bel kemiğini oluşturan İstanbul'u ve başkent Ankara dahil önemli kent belediyelerini kaybetti. Bu seçim sonuçlarına göre, şimdiye kadar Erdoğan rejimini destekleyen kent sakinleri artık ona oy vermiyor.

AKP içerisindeki kriz de giderek büyüyor. Artık önemli AKP kurucuları, örneğin eski Cumhurbaşkanı Gül, eski Başbakan Davutoğlu ve eski maliye bakanı Babacan partiden istifa etmekle kalmayıp muhalefete geçip yeni parti kuracaklarını duyurdu.

Erdoğan ve çevresi iktidarda kalabilmek için bir defa daha milli duyguların sömürsünü ve Kürt düşmanlığını kullanarak bir askeri hareket başlattı. Bu gibi oyunlar yeni değil. Mart'taki seçimlerden önce de Erdoğan iki defa askeri operasyon için hazırlık yaparak Türk ordusu Suriye sınırına yığılmak yapmıştı

ve her defasında Türk ordusu genel kurmayı, ABD'nin vetosuyla karşılaşmıştı. Bu defa da Erdoğan, askeri müdahaleyi bir iki gün geciktirmek zorunda kaldı ve ABD'nin Kuzey Suriye hava sahasını açmasından sonra hareket başlayabildi.

Şu an Cumhurbaşkanının manevraları, HDP hariç, tüm partileri kendi siyasetinin peşine takmayı başardı. Sosyal Demokrat olduğunu söyleyen CHP veya İyi Parti Erdoğan'ı eleştiriyor ama Meclis'te yapılan oylamada, askeri harekate onay verdiler. İktidarın neredeyse tekeli altına girmiş medya milliyetçi duyguları körüklüyor, Osmanlı'dan kalma askeri marşları kullanıyor ve sözde Kürt

terörizmini teşhir ediyor. Ancak kitleler bu oyunları da görüyor.

İktidar, gerçeklerin iyice açığa çıkmasından korkuyor. Bunun en somut örneği, sosyal ağlar yoluyla insanların bağ kurmasını ve haber almasının önündeki engellerdir. Bu alanda yapılan tutuklamalar, ekonomik haber yapan gazetecilerin bile tutuklanması, veya yargılanması

yayın yasakları, hatta sosyal medya ağı olan Wikipedia'nın uzun süre erişime kapalı olması bunun örnekleri.

yasaklanmasıdır. Erdoğan ve bakanı, askeri hareket başlar başlamaz, sosyal ağ üzerinden bağ kuran 280'i aşan sayıda kişinin tutuklanmasıyla övünüyor.

Erdoğan ve hükümeti belki en son kozlarını kullanıyor. Ancak enflasyondan, ekonomik krizin tahribatlarından ve tek adam rejiminin zararlarından fazlasıyla etkilenen kitlelerin buna uzun zaman daha dayanacakları kesin değil. (18.10.19)

İkili eğitim bitiyor; üçlü eğitime doğru tam gaz

Geçen yıl alınan karar gereği, milli eğitim ikili eğitime son verdi. 25 ile sınırlandırılan öğrenci sayısı 30'a sonra 35'e çıkarılmıştı zaten, bu yıl 40'a çıkarıldı. Bazı okullarda bu sayı aşıldı ama önemli görülmedi, önemli olan kararın gerçekleştirilmedi. Eğitimci bakan, eğitime değil, dediğini yapmaya baktı.

Ancak deprem, sürprizi bu kararı bozdu, kapatılan okullar nedeniyle bazı yerlerde ikili eğitime dönüldü. Şimdi aceleyle çatlakları, döküntüleri kapatılan hasarlı okullar, yeniden eğitime açılıyor, karar her ne olursa olsun uygulanacak.

Şimdi başka bir sorunun farkına varıldı; 4+4+4 nedeniyle sayısı çok artan ve önümüzdeki

yıl okula gidecek 1.8 milyon öğrenci için yeterli sınıf yok. Bakan hemen, "gerekli hazırlık planlandı" diye açıklama yaptı. Bu yılki gibi hazırlık yapıyorsa eğitim emekçileri yandı demek.

Eğitim uzmanları mevcut 40 bin civarındaki derslik ihtiyacına 25 bin derslik daha eklenmesi gerektiğini hesapladı. Buna karşın eğitim bütçesi, %10'lardan %4,6'ya indi. Bakanlığın gerekli inşaatları yapamayacağını söyleyen bir uzman tam aksine 1970'lerde uygulanan üçlü eğitime geçilebileceğini ileri sürdü.

Bu süreçte şimdilik boşta kalan imam hatip ortaokul ve liseleri doldurulacak. Bugün okul başına öğrenci ortalaması Anadolu liselerinde 533; Meslek

liselerinde 402; Fen liselerinde 400; Dini eğitim veren liselerde 253. Aileler, hem çocukların geleceği için hem de FETÖ darbe girişimini yaşadıkları için dini eğitim veren okullardan uzak durmaya çalışıyor. Ancak bakanlık tam tersine zorluyor.

İmam hatiplerde sınıflarlarda öğrenci sayısı 20-30 civarında, hatta daha düşük. Okullar yeni, olanaklar çok daha fazla, öğretmen kadrosu dolu. Sınavla öğrenci alan liselere girebilmek için %1'lik dilime girmek gerekiyordu; gelecek yıl %0,7'lik dilime girmek gerekecek; 200 çocuktan biri nerdeyse. Böylece Anadolu liseleri kalabalıklaştıkça veliler, dini eğitim veren okullara mecbur bırakılacak. (31.19.19)

Kadın öldürmekten daha kötüsü var: Sigara içmek!

Geçen yıl 404 kadın öldürüldü; her gün en az bir kadın. Bu yıl, geçen yılı geçecek. Kadınların "ölmek istemiyorum" feryatları, hiçbir işi yaramıyor, hiçbir kurumu harekete geçirmiyor. Her konuda konuşan yetkili ve etkililerden ses yok. Sigara içenlerin peşinde koşan Erdoğan, her konuda fetva yazan Diyanet, kadınların dövüldüğü, yalvardığı TV dizilerini örnek gösteren İçişleri bakanlığı, hele aileden sorumlu bir bakanlık var; tek yaptığı hiçbir şey yapmamak.

İşsizlik, yoksulluk ve yoksunluk arttıkça, toplumda en zayıflar üzerindeki baskı daha artıyor. Erkekler, sadece cinsiyetçi fikirlerinden ötürü veya kadın düşmanı dini gericilikten değil, yaşadıkları tüm sosyal gerilemenin sonucu olarak da kadına yükleniyor.

Akrabasıyla, arkadaşıyla, günlerce plan yapıp, pusu kurmak için yol bekleyip, silah veya bıçak taşıyıp, bir bahane uydurarak çocuğunun, annesinin yanında veya ev basarak kadın öldüren erkeklerin sayısı artıyor. Normal bir işi ve yaşamı olan bir insan, günlerini böyle bir vahşeti planlamak, gerçekleştirmek için geçirir mi?

Bu düzende artan cezasızlık, erkeklerin her düzeyde kadına karşı birbirleriyle dayanışması, dinsel gerekçelerle kadının aşağılanması, durumu daha da ağırlaştırıyor.

Bu durumun sonuçlarını en yoksuldan zengine, her kesimden ve görüşten, her toplumsal sınıftan kadına yönelik şiddette görüyoruz. 52 yaşındaki türbanlı eşini bayılttıktan sonra yakıp gömen ve sonra eşim kayıp

diye televizyon programına çıkıp ağlayan da var; AKP İstanbul Milletvekili Şirin Ünal'ın evinde kaçak çalıştırılırken, milletvekilinin silahından çıkan kurşunla ölen Özbekistan vatandaşı Nadira Kadirova da var.

Katiller korunuyor, görmezden geliniyor, yakananlar az bir cezayla, indirimle, aflu özgür kalıyor. İşte bunun gibi en yukarıdan aşağıya doğru devam eden, bilerek sürdürülen çok güçlü erkek dayanışması, kadınların her zaman duvara çarpmasına neden oluyor. Kadın cinayetlerini durdurmak için her şeyden önce kadınların dayanışması gerek ancak daha önemlisi bu ortamı var eden ve sürdüren düzene karşı dayanışma gerekli. (30.10.19)

Uluslararası Gündem

Lübnan

Siyasi düzene karşı isyan

17 Ekim’de Lübnan’da yeniden yürüyüşler yapıldı. Bu defa yürüyüşler hükümetin, sosyal ağlar üzerinden yapılan görüşmelere vergi uygulanacağını açıklamasından dolayı oldu. Halkın tepkileri üzerine bu defa bu karar kaldırıldı. Ama yine de yürüyüşler ve protestolar tüm ülke genelinde devam etti.

Eylemciler tüm siyasi liderlerin gitmesini istiyor. Onlar açıkça su ve elektriklerin sık sık kesilmesine, artan işsizliğe ve ailelerin gelirlerini eriten artan enflasyon nedeniyle artık sağlık hizmetlerinden yararlanmamalarına ve de sağlıklı bir şekilde beslenememelerine karşı isyan ediyorlar.

Şu anda iktidarda bulunan hükümet sene başında ABD ve Suudi Arabistan’a bağlı Saad Hariri ve İran taraftarı olan Hizbullah ortaklığı ile kurulmuştu. Farklı dini çevreleri de içeren bu hükümet son aylarda, 86 milyar seviyelerine, yani GSMH’nin yüzde 150 katına çıkmış olan kamu borçlarını kitlelere ödetmek için bazı reform kararları aldı. Bu kararlar 2018 Nisan ayında Paris’te, Fransa’nın desteğiyle Cedre adı altında yapılan bir konferansta alınmıştı. Amaç, iflas seviyesine gelmiş olan Lübnan devletini kurtarmak için ona 11 milyar dolar borç vermek ve mali yardım yapmaktı.

Protesto eylemine katılan kitlerin ilk başta kendi

cemiyetlerini hedef almaları ve onları ülkeyi yağmalamakla suçlamaları dikkat çekiyor. Eylemciler “hepsi, hepsi demektir” gibi şiarlarla bulundukları kentlerdeki parti binalarına saldırdılar. Eylemciler, saflarına katılıp cici görünmek isteyen siyasileri kovdular ve bu siyasetçiler de korumalarına eylemcilere karşı silah kullanma emri vererek gerçek yüzlerini gösterdiler. Bazı partilere bağlı milis güçleri, güvenlik güçlerinin

görüyor ve bu hükümeti düşürmek için kararlıldılar.

Lübnan siyasi kurumları farklı dini cemiyetlerin ileri gelenlerin çıkarları ekseninde örgütlü olup onlar iktidarı paylaşıp, kitlelerin aleyhine hareket ederek ceplerini dolduruyorlar. Kitleler bu hükümete ve dini cemiyetler temeline dayanan düzene ve hakim sınıfların talanlarına baş kaldırıyorlar. LO (25.10.19)

de onayı ile, eylemcilere saldırdılar.

Protesto eylemlerinin yayılması karşısında Başbakan Saad Hariri 21 Ekim’de kitlelere karşı 2020 yılı bütçesi gereği alınan tüm vergilerin kaldırıldığını duyurdu. Hizbullah’ın şefi de onu destekledi ve “bir halk ayaklanmasının tehlikeli olduğunu” ifade etti. Alınan bu kararlar çok yetersizdir ve kitlelerin öfkelerini gidermeye yetmez. Kitleler farklı cemiyetler arası bölünmelerin aşıldığını

Tarihinin en kitlesel gösterilerininindevam ettiği Lübnan’da, bu yazının yazılmasından sonra başbakan Hariri, istifa ettiğini açıkladı. Hariri, Türkiye’de Türk Telekom’u özelleştirmede satın alıp içini boşaltıp yağmaladıktan sonra devretmesiyle biliniyor. Elbette bu adım, tüm siyasal sisteme karşı olan kitleleri ne ikna etti ne de durdurdu.

Dayanılmaz duruma karşı isyan

Irak başbakan göstericileri haklı bulduğunu açıklarken, ne yazık ki ordu ve polis 250'den fazla insanı öldürdü, 2 binden fazla insanı yaraladı, yüzlerce insan tutuklandı. Aşağıdaki yazı, kitlelerin isyanı bu aşamaya gelmesinden önce yazılmıştır.

1 Ekim Salı gününden bu yana, her gün başkent Bağdat'ta ve ülkenin güneyinde Nasariya, Diwaniya ve hatta Basra ve Necef gibi birçok şehirde binlerce Iraklı eylem düzenledi. Göstericilerin şiddetle bastırılması şu ana kadar en az 200 kişinin ölümüne ve 4.000'den fazla kişinin yaralanmasına sebep oldu.

Ordu, aşırı güç kullanımını tanıyan bir tebliğ yayınladı. Buna tebliğ demek, gerçekte olanın etkisini azaltır. Başkentteki büyük mahalle Sadr Şehrinde videolar göstericilerin, bazıları ağır silahlardan ateşlenen, kesintisiz atışlardan korunmak için yere yattıklarını gösteriyor. Çoğunlukla genç göstericiler, işleyen kamu hizmeti, özellikle de işsiz gençlere iş - her dört gençten biri işsiz - ve altı yıl içinde devlet bütçesinin dört katına çıkan yolsuzluğun sona ermesini talep ediyor.

Göstericiler ayrıca, bir yıldır iktidarda olan Abdel Mehdi hükümetinin sona ermesini istiyorlar. Şöyle diyorlar: “İnsanlar, rejim değişikliği istiyor”, “Bize ülkemizi geri verin!” “Din adına hırsızlar bizi yağmalıyor.”

6 Ekim Pazar günü, hükümet bir dizi reform yaptığını açıkladı, ancak siyasiler o kadar yıprandı ve itibar kaybettiler ki

bu sözlerin sokaklarda ifade edilen öfkeyi sakinleştirme şansı çok az.

Irak halkı çok uzun zamandır hükümetin yanlış yönetiminin ve bölgedeki emperyalist müdahalelerin sonuçlarını ödedi. Yıllarca süren işgalin ardından 2003'te yapılan son ABD askeri müdahalesi, ülkeyi tahrip etti ve Irak halkını milislerin ve aşırı yozlaşan kukla hükümetlerin kurbanı olarak bıraktı.

2011'den bu yana, halk isyanı periyodik olarak ortaya çıkıyor. Bunlardan biri, 2018 yazında, önemli bir toplumsal hareketin Irak'ın bütünü taradığı bir zamanda gerçekleşti. Güneydeki büyük petrol şehri olan Basra halkı haftalarca, temel kamu hizmetlerini, özellikle de su ve elektrik dağıtımını talep ettiğini gösterdi; işler için ve rejimin yolsuzluğunun sona ermesi için. Bu isyan, il genelinde ve Bağdat'ın başkenti yakınlarında kuzeyde bulunan Dhi War, Maysan ve Necef'e yayıldı.

Mevcut gösteriler, IŞİD'e karşı savaş sırasında tanınan terörle mücadele şefi Abdelwahab el-Saadi'nin görevden alınmasıyla ateşlendi. Eylemlere yönelik farklı çağrılar, belki de Cezayir'de olanların benzeri sosyal medyada da yayıldı.

Protestolar kendiliğinden görünmekle birlikte, Şii dini lideri Muktada Sadr da dahil olmak üzere sınırlandırmaya çalışan siyasi ve dini lider sıkıntısı yok. İlk önce barışçıl oturma eylemleri için çağrıda bulundu, ardından 4 Ekim Cuma günü, son yasama oturumunda

kurduğu koalisyonu içeren hükümetin istifasını istedi.

Popülerliğini, yarattığı milislerin başında ve bazen de yeni Irak makamlarına karşı yönlendirdiği ABD ve İngiliz işgal birliklerine karşı çıkarak kazanmıştı. Ancak 2018'den günümüze kadar olan hareketlerden, göstericileri sözlerle teşvik ederken, hükümetin son başkanı El Abadi ile koalisyonu katılmaya devam ediyor.

Iraklı gençliğin, işçilerin ve fakir sınıfların öfkesi, politikacılar veya dini ve etnik çatışmalar arasındaki rekabetin ötesine geçiyor. Yıllarca süren savaşın ardından, neredeyse yok edilen bir ülkede, yaşamın dayanılmaz koşullarıyla karşı karşıya kalanların talepleri, onurlu yaşamayı ve daha iyi bir gelecek için umudu temsil ediyor. Irak'ta, bölgedeki diğer ülkelerde olduğu gibi, kalıcı savaş ve ürettiği yoksulluk giderek daha yaşanmaz bir durum yarattı ve kitleler bir çıkış yolu arıyor. Tek gerçek çözüm, emperyalistleri ortadan kaldırmak ve bunlarla bağlantılı yerel yönetici sınıfları devirmek olacaktır. (Spark 28.10.19)

Öfke patlaması

Santiago metro biletlerine yapılan zam, tüm ülkede isyana yol açtı. Başkan Sebastián Pinera geri adım attı; yoksulların emeklilik aylığına %20 zammı, elektrik fiyatının dondurulması dahil tüm yoksullar için kararlar alınacağını açıkladı.

Pinera bu yıl ikinci defa, metro biletlerine zam yapıp fiyatın 800 Pesos'tan 830 Pesos'a çıkaracağını duyurunca Santiago'da liseli gençler ile üniversite öğrencileri harekete geçti. 7 Ekimde para vermeden istasyonlara girip metro seferlerini durdurdular. Trafik tıkalı olduğu başkentte her gün 3 milyon kişi metroyu kullanıyor. Aylık ulaşım harcaması işçi ücretlerinin %20'si civarında; emeklilerin için %40 civarında.

Hükümet polisi metroda eylem yapan gençlerin üzerine gönderince öfke patlaması yaşandı. 18 Ekimde kırka yakın metro istasyonu yakıldı ve bunun sonucunda hiç metro seferi yapılamadı. Başkentte feci bir kargaşa yaşandı. Akşamı Başkan Pinera acil durum ilan ederek, diktatör Pinoşe'den kalma (1973-1990) bir güvenlik yasasını devreye soktu. General Javier Iturriga del Campo, başkentte 10 bin askeri seferber etti.

Pinera, hasardan dolayı kamuoyunun tepki göstereceğini ve asker müdahalesinin geri adım attıracağını düşünmüştü ama tam aksi oldu. Askerlerin sokakları işgal etmesi, askeri diktatörlük döneminde yaşanan felaketleri hatırlattı. Santiago'da binlerce insan sokaklara çıkıp tencerelerle konseri şeklinde protesto yapıp "askerler defolun!" sloganları attı.

Yürüyüşe katılanlar arasında, diktatörlük döneminde kaybedilenlerin fotoğraflarını taşıyanlar vardı ve gençlere, korkularını yenmelerinde yardımcı oldukları için teşekkür ettiler.

Olaylar tırmanarak devam etti ve başka metro istasyonları da ateşe verilip, bazı otobüsler yakıldı. Banco Chile'ye ait bir elektrik şirketi olan Enel gibi bazı önemli özel şirketler işgal edildi, başta ABD'li Walmart olmak üzere bazı süpermarketler yağmalandı.

Eylemler önce Başkent etrafına, sonra da tüm ülkeye yayıldı.

Pinera geri adım atmak zorunda kaldı; 19 Ekimde metro biletine yapılan zammı iptal ettiğini duyurdu. Diğer yandan general Iturriga gece 22'den sonra sokağa çıkma yasağı getirildiğini duyurdu.

Bu yeni provokasyona tepki gecikmedi ve Santiago, Valparaíso'dan, Concepción ve Antofagasta kentlerine kadar her yerde kitleler sokağa döküldü; hükümet binalarının ateşe verilmesi daha yaygınlaştı.

20 Ekimde Pinera televizyonda; "çok güçlü, amansız, hiçbir şeye ve kişiye saygı göstermeyen çok güçlü bir düşman ile karşı karşıyayız" dedi. Yürüyüşlerde 7 kişi öldürüldü ve bin 500 kişi yaralandı, ama başkana göre "gerçek katiller" yürüyüşlere katılanlardı.

21 Ekimde "Öğrenci Konfederasyonu", ülkenin en büyük bakır madeni sendikası La Escondida ve Valparaíso'nun liman işçileri, genel grev çağrısında bulundu. Bunu gören

Birleşik Emekçilerin Sendikası CUT ve o güne kadar sesiz kalan bazı sendika konfederasyonları uyanıp olağanüstühalı teşhir edip 23 Ekim için grev çağrısı yaptı.

Birkaç hafta önce başkan Pinera, kaynakları Güney Amerika kıtasında Şili ile övünüyordu.

Pinera'nın sert tutumu, biriken öfkelerin patlamasına yol açtı. Son günlerde ortalıklarda dolaşan avuç büyüklüğünde bir bildiri (kelebek): "Sorun sadece metro ile sınırlı değil, tüm toplumun onuru" deyip "büyük adaletsizliğin olduğu Şili'yi" teşhir ediyordu. Örneğin "sağlık, eğitim, konut, elektrik ve benzin fiyatı, milletvekili maaşı, askerlerin nasıl paraları cebe indirdiği ve patronların suç işlemelerine rağmen cezasız kaldığı" teşhir ediliyor.

Ayrıca Pinochet döneminde başlayan özelleştirmenin sağlıktan, eğitimi de kapsayarak yayılması, emeklilik aylığının sefalet denecek seviyede olması, sağlık harcamasının çoğunun sosyal sigorta tarafından karşılanmaması, öğrencilerin borçlanıp onlarca yıl borç ödemek zorunda kalması, emekçilerin emeklilik aylığının milletvekiline göre 32 kat daha düşük olması, tüm bunlar patlamanın sebebi.

23 Ekimde Pinera'nın iğrenç bir şekilde özür dilemesi, şüphesiz kitleleri yatıştırmaya yetmeyecek. LO (25.10.19)

Sınıf Mücadelesi'nin Sözü

Faizin düşmesi; kapitalizmin asalaklığının zirvesidir

ABD ekonomisinin her taraftan gelen tehditler karşısında gerileme sürecine gireceğini göstermesi üzerine ABD Merkez Bankası FED, yönlendirici faiz oranını dondurma sözü verdi. FED, mali piyasalara erişimin kolaylaştırılması için 2019'da faiz oranlarının %2.5 ile sınırlı kalacağını, yani son 40 yıldan beri Merkez Bankasının bir dönem sonunda (bir ekonomik durgunluğun arifesinde) uyguladığı en düşük faizi uygulacağını belirtti. Avrupa'da da aynı eğilim gözleniyor. Avrupa Merkez Bankası, piyasaya sürdüğü para miktarında kısıtlama yapsa da, yönlendirici faiz oranında değişiklik yapmayıp %0 faiz uyguluyor. Japonya ve İngiltere de aynı siyaseti uyguluyor. Son on yılda, yani şimdiye kadar hiç görülmemiş şekilde zengin ülkeler, yaratılan tüm sorunlara rağmen, tüm Merkez Bankaları uyguladığı yönlendirici faiz oranını en düşük seviyede tuttu. Bu durum rastlantı değil; bir yönüyle kapitalist ekonominin içinde bulunduğu çıkmazdan.

Faiz ve kâr oranları

Şirketlerin kâr oranını, burjuvazinin muhasebe defterlerine dayanarak ortaya çıkarmak hiç kolay değil. Bunun aksine faiz oranlarını, ekranlarda tüm dünyada her gün görmek mümkün. Hem her türlü borsa işlemlerine katılanlar hem de ekonomi yorumları yapan uzmanlar tarafından çok heyecanla takip ediliyor. Ancak yayılan rakamlar, hem var olan hem yaratılan zenginliğe ilişkin yanlış görüşlere yol açıyor. Örneğin bir tasarruf hesabı veya ev almak için birikim hesabı olanlar, sermayesini değerlendiren kapitalist veya mali sermaye olarak adlandırılıyor.

Elbette hakim sınıf açısından böyle bir yanlışlık gerçekleri, yani gerçek zenginliğin yaratılmasını, emekçilerin

sömürülmesini, ört bas ettiği için güzel birşey olarak görülüyor. Aslında bu çok eski bir tartışma konusu. Marks, farklı faiz oranı ve kâr konusunda çok net olarak mali kapitalistleri, yani borç verebilecek sermayeye sahip olanlar ile; sanayi kapitalistleri ayırımı yaptı. Sanayi kapitalistleri borç verilen sermayeyi borç alıp üretime yönlendirir, yani meta ve ücrete dönüştürebilir. Aslında para, gerçekten böyle bir süreçte sermayeye dönüşür. Yani bu para, ücreti ödenmemiş bir değer olan artı değer yaratarak, üretim sürecinde de birikimini sürdürerek, emekçilerin emek güçlerinin sömürülmesiyle oluşuyor.

Bugün artık sanayiciler de çoğu zaman mali sektörde de faaliyet yaptıkları için artık bu ayırımın olmadığı anlamına gelmiyor. Onlar sanayi üretimi yaparken sanayiciler olarak hareket ediyorlar; bankacılık gibi mali işlem yaparken mali işlemciler gibi davranıyorlar. Böyle bir ayırım yapmak bize yaratılan tüm zenginliklerin esas kaynağının artı değer olduğunu anlamamıza yarıyor. Faizin kaynağını, sanayici kapitalistlerin yarattığı kârından, borç aldığı mali kapitaliste ödediği pay oluşturuyor. Yani zenginliğin yaratılmasının iki ayrı kaynağı yoktur, sadece oluşturulan kârın faize giden bölüm ile şirkette kalan kâr (şirket kârı) olarak ikiye bölünür. Metaların üretimi ile mali sektör arasında bağlar olsa da ikisi, farklıdır. Mali işlem yapan kişi, mali işlem yapan birine borç verdiğinde yeni hiç bir zenginlik üretilmez. Yani onların dışında yaratılan bir zenginlik; farklı güç dengesi ve de yaptıkları anlaşma temelinde, iki farklı çevre arasında el değiştirir. Aslında, genel olarak, mali sektör, emekçilerin üretim yoluyla yarattığı artı değerlerin bir kısmına el atıyor.

Şimdi sorun, bu paylaşımın hangi oranda ve faiz oranının nasıl

belirlendiğini görmek. Marks'ın söyledikleri, aradan geçen 150 yılda doğrulandı: “Hiçbir doğal kâr oranı yoktur”, “kârın paylaşılmasıyla ilgili hiçbir yasa yoktur, tek belirleyici rekabettir.” Üretim gerçekleşiyor; artı değer yaratılıyor; ürün satılınca kâr oluşuyor; kâr sömürünün derecesiyle belirleniyor. Mali çevrelerde belirleyici olan pazarın durumudur. Yani faiz oranlarını ve sermayenin değerini belirleyen borç piyasalarındaki arz ve talep durumu. Borç almak isteyenlerin borç alma miktarı ve borç verenlerin ellerindeki sermaye miktarları. Faiz oranlarının tek sınırı, sanayi üretimiyle elde edilen kârın daha üstünde olmasının mümkün olamamasıdır.

Merkez Bankalarının rolü

Faiz oranını belirleyen pazarın kendisidir. Ancak Merkez Bankaları pazara sürekli müdahale ediyor. Hatta onların belirlediği izlenimi veriliyor. Aslında Merkez Bankaları, pazarlarda düzenin devamını, yani bankaların ve mali çevrelerin genel çıkarını koruyor. Sahip oldukları imkanlarla, yani kapitalist ekonominin şartlarına göre, farklı genel faiz oranı kullanılıyor: Ekonominin büyüme aşamasında faiz oranı yükseltiliyor, daralma ve gerileme aşamasında düşürülüyor. Ardından bankalar, parayı şirketlere, devletlere ve kendi aralarında borç veriyor. Ancak faiz oranını; arz ve talebin ve vadenin durumuna göre, borç süresindeki enflasyon tahminlerine ve en belirleyici etken olan spekülasyona ve gelecek kazançlara göre, pazar belirliyor. Örneğin Alman devleti, 2019'un başında, ekonomik durgunluk şartlarını değerlendirip, bankaların ve mali kuruluşların endişelerinden yararlanarak mali piyasalarda %0.07, hatta kısa vedelerde, sıfırın altında oranla borçlandı. Çünkü

Alman devleti, güvenli liman arayan sermaye için güvenli ve sağlam görünüyor. İtalyan devleti daha az güvenilir görüldüğü için %3 civarlarında faizlerle borçlanabiliyor. Bu rakam, Yunan, Türk ve Arjantin devletlerinin mali çevrelere vermek zorunda kaldıkları faiz oranına kıyasla fazla değil.

Her şeye rağmen Merkez Bankalarının belirlediği yönlendirici faiz oranı, pazarın kabul edeceği orana göre hareket etmek zorunda. Merkez Bankasından borç alan bankalar, bu parayı uzun vadeli olarak, 10, 20 veya 30 yıllığına borç veriyor. Onların elde ettiği kârın bir kısmı kısa vadeli ile uzun vadeli borç faizi farkından kaynaklanıyor. Uzun vadeli borcun faiz oranı kısa vadeye göre daha yüksek olması bankanın çıkarımadır. Geçtiğimiz aralık başında pazar, gelecekte ekonomik durgunluk ön görerek uzun vadeli borç faiz oranını düşürdü, hatta bazısı kısa vadeli borç faizinin de altına düştü. Bu olay ışığında, FED'in ön gördüğü faiz oranını düşürme kararının nedeni, pazarın dayattığı durumdur diyebiliriz. Aslında, yönlendirici faiz oranından söz etmenin doğrusu, onların yönlendirici olmaktan çok yönlendirildiğidir.

Kriz dönemlerinde yönlendirici faiz oranı, kapitalist sınıfın elindeki belirleyici bir para politikası aracıdır. Ekonomik gerileme dönemlerinde Merkez Bankaları, yönlendirici faiz oranını düşürerek, zora giren kapitalistlere çok daha kolay borç para bulma olanağı yaratır. Çünkü bu dönemde mali sektörün kendi içinde de para işlemi azalır, krediler inişe geçer ve işlem yapan farklı çevreler arasında güvensizlik ortamı oluşur. Bu durum, modern anlamda, karşılıksız para basmadır. Böylece Merkez Bankaları, mali sektörün itfayıcıları gibi davranmış olur. Aslında var olmalarının temel nedeni budur. Bankacılar, kendi düzenlerinin istikrarsız olduğunu görüyor ve “son çare olarak imdada Merkez Bankasının vereceği borcun imdada yetiyeceğini” biliyor. 1929 krizinden sonra Merkez Bankaları iki defa, ilk 1970’lerde, ikinci defa 1987’lerde

faiz oranını iyice düşürerek bu görevlerini yerine getirdi. 2002 krizinde, bu görevi iki yıl boyunca üstlendiler. Ancak neredeyse bedava paranın sonucu oluşan dev balon 2008’de müthiş bir patlamaya yol açtı. Merkezler Bankaları yine, yönlendirici faiz oranını sıfır seviyesine indirdi. Ancak 2008 çöküşü, öncekilere kıyas götürmeyecek kadar feci oldu. Bu defa faiz oranını indirmek kredi olanağı yaratmak için çare olmadıktan, Merkez Bankaları, geleneksel olmayan, onlara göre daha farklı çareler arayıp, sisteme daha büyük miktarda para akıttı.

Şirketler, göreceli ekonomik büyüme ortamında daha çok kâr etme vaatleriyle yeni borç arayışına girdikleri için bankalara mutluluk veren faiz oranında yükselme yönelimi başlıyor. Merkez Bankaları, bu gidişata ayak uyduruyor. 1980’lerden bu yana Merkez Bankalarının hedefi, ücret sistemini sarsmadan, genel olarak faiz oranını %2 civarında tutmaktır. Faiz oranını arttırarak geleceğe müdahale edip gerektiği oranlarda kredi hacimini yeniden arttırarak, faizi indirmeyi amaçlıyor. Örneğin 2001 krizinden kısa süre önce FED’in faiz oranı %6.1 idi. 2003’te bu oran %1’e indirildi. 2007’de %5.25’e çıkarıldıktan sonra 2009’da %0’a indirildi. 2016’dan bu yana çok yavaşça yükselip, bir çok çevrenin belirttiği gibi ABD’de ekonomik durgunluğun başlaması nedeniyle %2.5 civarında seyrediyor. Buna dayanan bazı çevreler, şu yorumu yapıyor; “eğer ekonomik durgunluk yakın zamanda yeniden gelirse..., o zaman FED’in faiz oranını düşürüp gereken ekonomik canlanmayı sağlama imkanı olmayacak”. (9 Ocak 2019 Les Echos gazetesi)

Dönemsel değişiklikler...

Borç verenler ile borç alanlar arasındaki güç dengesi ve faiz oranını belirleyen, her iki tarafın ekonomik faaliyetleri, kapasiteleri ve ihtiyaçları ile sınırlı olmayıp, daha çok aralarındaki güç dengesidir. Marks “ düşük faiz oranı

refah ve kârın en yüksek dönemlerinde; faizlerin yükselişe geçişi refahın zıttına geçiş dönemlerinde ve kârın zirve yaptığını, yani tefeciliğin zirevey çıktığını kriz dönemlerinde görürüz” demişti. Marks, 1847 ile 1857 krizlerini inceleyip, kapitalist ekonominin farklı dönemlerinde kredinin rolüne vurgu yaptı. Sermaye yatırıma gittiğinde, üretim süreci tamamlanmadığında, metalar üretim sürecinde olduğunda sanayiciler bu süreci, ileride yapacakları satışları sayesinde sağladıkları kredi ile tamamlar. Marks, üretim sürecinde olan farklı kapitalistler arasındaki kredi ile banka kredisi arasındaki farka vurgu yapar. Ticari kredi, borç senetlerine, vadesi belirlenmiş borçlara dayanırken, banka kredisi kâr getiren sermayeye bağlıdır. Bir krizin hemen ardından gelen sanayi sürecinde faiz oranı en alt seviyede olur, “faiz oranı biraz yükselişe geçse de, çok düşük olmaya devam eder.” Ardından faiz oranı yine yükselişe geçer ve zirve yapar; “yeni bir kriz başlar başlamaz krediler aniden durur, taksit ödemeleri durur, üretim süreci felç olur, daha önce belirttiğimiz gibi birkaç istisna dışında, paralel olarak sermaye borçları kıtlığı başlar ve atıl kalan bir sanayi sermayesi oluşur.” Yukarıda anlatılanlar, İkinci Dünya Savaşı ile 1970’ler arasında yaşananları çok iyi tarif ediyor. 1950’lerde faiz oranları çok düşüktü, ardından pazar doymaya başlayınca faiz oranı yükselişe geçti. Şirketler artan uluslararası rekabeti göğüslemek için yatırımlarını arttırarak metaların fiyatlarını düşürmeye çalıştı. 1970’lerin ortasında ve 1980’lerin başında ortaya çıkan kriz ile faiz oranları, şimdiye kadar görülmemiş seviyede arttı, “her ne pahasına olursa olsun borçlanıp ödeme yapmak gerekir.”. O zamandan bu yana (1975, 1982, 1991, 2001, 2009) krizlerdeki gidişata göre faiz oranı bir indi, bir çıktı. Krizin hemen ardından faiz dibe vuruyor; bir sonraki krize kadar yeniden yükselişe geçiyor... 15 Nisan 2019, Aylık LDC Temmuz-Ağustos, sayı 201

Tarihten... Tarihten... Tarihten...

Bundan 50 yıl önce

Yerinde sayan bir toplumun Ay'da attığı ilk adım

254 sayılı SM'deki yazının devamı, geçen sayıda yayımlayamadığımız için üzgünüz

SSCB ile ABD arasındaki yarış

1961'de o dönem ABD Başkanı olan Kennedy, Ay'a çıkmayı 1970 yılından önce mutlaka başarılması gereken bir hedef olarak göstermişti. Söz konusu olan, uzayın fethi konusunda ABD'nin önüne geçmiş olan Sovyetler Birliği'ni yakalayıp geçmekti.

Ekim 1957'de ilk insan üretimi uydusu olan Sputnik uzaya fırlatılmıştı ve bu olay o dönemin SSCB yöneticisi Kruşçev'e şunu haykırma olanağını vermişti: "Sputnik, sosyalist ülkeler ile kapitalist ülkeler arasındaki yarış sosyalizm kazanmış olduğunun ispatıdır"... Ardından Nisan 1961'de uzaya çıkan ilk insan olan Yuri Gagarin sayesinde Sovyet yöneticileri arayış daha da açmış oldular.

Buna dayanarak sosyalizmin daha üstün olduğunu iddia etmek, dünya pazarından kopmuş bulunan Sovyetler Birliği'nin bu uzay başarılarını elde edebilmesi için kitleler için elzem olan sanayi ürünlerinin ve tarım ürünlerinin aleyhine olacak

şekilde tercih yaptıklarını unutmaktır.

Elbette art arda gelen bu zaferler planlı ekonomi ile çalışan, rekabet ve kar amaçlı olmayan bir ekonomi sayesinde gerçekleşti. ABD'nin uzay faaliyetleri ise havacılık sektöründeki ve de ordunun farklı kollarındaki şirketler arasındaki rekabet duvarına çarpıyordu.

NASA'nın başarısı, planlı ekonominin üstünlüğünü kabul etmek demek

Temmuz 1958'de ABD hükümeti bulunduğu bu feci duruma son verebilmek için, iğreti bir şekilde, geniş olanakları seferber edip ABD uzay faaliyetlerini birlikte yürütebilmek için Nasa'yı oluşturdu.

ABD'nin bu alanda geri kalmışlığını giderebilmek amacıyla 10 yıl içerisinde yetenekleri, gereken çabayı seferber etti. ABD'de pazar ekonomisi yerine, planlı ekonomi üstün gelmişti!

Kapitalizmin neredeyse tüm tarihi boyunca olduğu gibi, bu defa da büyük yatırımları gerçekleştirebilmek için devlet müdahalesi gerekti. ABD'nin sosyalizm ile hiçbir ilgisi olmadığı için NASA uzay

programıyla ilgili tüm program bölümleri taşeronlara verildi. 25 milyar dolarlık Apollo programı (bugünkü karşılığı 150 milyar dolar) oluşturulması bir sürü özel şirketi mutlu etmişti.

Tüm ülkelerdeki kamu şirketlerinde olduğu gibi NASA da kapitalistler için "devlet malı deniz" yaklaşımıyla hareket etti. Bu konudaki son örnek Elon Musk'tır: Space X şirketinin sahibi olup 2008'de, uzay istasyonu ISS'ye gerekenleri iletmek için çok büyük miktarda sipariş aldı. Musk, NASA'nın birikimleri kullanarak uzayda, ayrıcalıklı büyük zenginler için bir çeşit Lunapark (eğlence parkı) oluşturma girişimini başlattı ve milyonlarca dolarlık park biletlini satmaya hazırlanıyor. Musk böylece, insanlığın ortak gayretlerle oluşturduğu zenginliği, dünyada ilaç ve konut kıtlığının yaşandığı bir ortamda, insanı isyan edecek bir şekilde, bir avuç parababasını eğlendirmek amacıyla harcamak istiyor.

Yine de her şeye rağmen NASA, pasifik faaliyetler yapan sivil bir kuruluş ve bu faaliyetlerin de günlük hayatta yansımaları oluyor: Örneğin GPS sisteminden, hava raporlarına kadar bir sürü hizmet veriliyor. Her şeye rağmen ABD uzay programı, sürekli ordunun denetimi altında.

Sınıf Mücadelesi Yayınları - BM ICLC - London WC1N 3XX – Fiyatı: 1 TL / 50 p - 1 Euro

İnternet Adresi: <http://www.union-communiste.org> – <http://www.sinifmucadelesi.net>

E-mail: contact@union-communiste.org

Altı aylık (6 sayı) abone fiyatı: 6 TL/ 3 Pound. Bir yıllık (12 sayı) abone fiyatı: 10 TL/ 5 Pound.